

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์:	บริโภคนิสัยกับการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ ของประชาชน บ้านแม่ฆานหลังถ้ำ ตำบลสองแคว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่	
ชื่อผู้เขียน:	นางเทพินทร์ คุณโลก	
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต:	สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:	รองศาสตราจารย์อเนก ช้างน้อย	ประธานกรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนัส ยอดคำ	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรอนพ คุณพันธ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริโภคนิสัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบริโภคนิสัย และบริโภคนิสัยที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ ของประชาชนบ้านแม่ฆานหลังถ้ำ ตำบลสองแคว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 คน คัดเลือกจากประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS / PC⁺ โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การประมาณค่าสัดส่วนประชากร ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบผลคูณของเพียร์สัน และแบบพอยท์ ไบซีเรียล คอรีเลชัน และการทดสอบไคสแควร์ สำหรับการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับนั้นใช้การตรวจจุลจากระ เพื่อหาไข่พยาธิใบไม้ตับ

ผลการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนบ้านแม่ฆานหลังถ้ำ ตำบลสองแคว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีบริโภคนิสัยในการปรุงอาหาร และรับประทานอาหารประเภทเนื้อสัตว์และปลาทั้งแบบสุก สุก ๆ ดิบ ๆ

และดิบ การรับประทานปลาสุก ๆ ดิบ ๆ รับประทานน้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ปลาในตระกูลปลา
ตะเพียนที่นำมาบริโภคได้แก่ ปลาขาว ปลาสลิ่ง ปลาสลิด ปลาช่อน ปลาตะเพียน ปลาปาก และปลาไส้ตัน
นอกจากนั้นแล้ว ยังมีบริโภคนิสัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิใบไม้ตับ โดยบริโภคอาหารปลาที่ปรุง
สุก ๆ ดิบ ๆ และให้เหตุผลที่รับประทานเพราะชอบและติดใจในรสชาติ การกำจัดเศษปลาสดที่เหลือ
จากการปรุงและรับประทาน ส่วนใหญ่มีการกำจัดอย่างถูกวิธี โดยทิ้งในถังขยะที่มิดชิด

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับบริโภคนิสัย

2.1 เพศมีความสัมพันธ์กับบริโภคนิสัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย
เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะมีบริโภคนิสัยดีกว่าเพศชาย

2.2 อาชีพมีความสัมพันธ์กับบริโภคนิสัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย
อาชีพรับจ้างมีแนวโน้มที่จะมีบริโภคนิสัยที่ไม่ดีเมื่อเทียบกับอาชีพอื่น

2.3 ความเชื่อเรื่องอาหารมีความสัมพันธ์กับบริโภคนิสัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 โดยผู้มีความเชื่อเรื่องอาหารถูกต้องมีแนวโน้มที่จะมีบริโภคนิสัยที่ดี

2.4 ความรู้ทางโภชนาการมีความสัมพันธ์กับบริโภคนิสัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 โดยผู้ที่มีความรู้ทางโภชนาการดีมีแนวโน้มที่จะมีบริโภคนิสัยที่ดี

3. บริโภคนิสัยที่สัมพันธ์กับการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับ

3.1 บริโภคนิสัยในการปรุงและรับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ และปลาสุก ๆ ดิบ ๆ
มีความสัมพันธ์กับการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 การบริโภคปลาร้า ปลาสาม ปลาจ่อม ลาบปลา แอบปลา ส้าปลา และปลา
ปิ้ง ดิบหรือสุก ๆ ดิบ ๆ มีความสัมพันธ์กับการเป็นโรคพยาธิใบไม้ตับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .001

Thesis Title: Food Habits Related to Opisthorchiasis of People in Mae Khan
Lang Tham Village, Song Kwae Sub - District, Chom Thong District,
Chiang Mai Province

Author: Mrs.Thepin Kunnalok

M. Ed.: Health Promotion

Examining Committee:

Assoc. Prof. Anek Changnoi	Chairman
Assist. Prof. Manus Yodcome	Member
Assist. Prof. Aunnop Koonphandh	Member

Abstract

The purpose of this study was to study food habits, factors related to food habits and food habits related to Opisthorchiasis of people in Mae Khan Lang Thum village, Song Kwae sub - district, Chom Thong district, Chiang Mai. By simple random sampling, the author could obtain 294 subjects who were 15 years or above. Questionnaires were used as the study tool. SPSS/PC⁺ was used for data analysis. Frequency, percentage, mean, approximation of the population proportion, standard deviation, Pearson's product moment coefficient correlation, Point - Biserial correlation and Chi square test were determined. Fecal examination was done from each sample looking for liver flukes' eggs.

The findings were as follows:

1. The subject preferred eating cooked, half - cooked and raw meat, including fish. Less than once a week that those subject consumed half cooked fish. Among cyprinoid fishes they consumed were Pla Khao, Pla Soi, Pla Siew, Pla Tapien, Pla Pok and Pla Saitun. Besides, they liked half - cooked fish because of its flavor. That was the main risk for liver fluke infection. Destruction of unwanted material from the uncooked fish was proper in general.

2. Factors related to food habits were :

2.1 Sex related to food habits at .01 significant level for we found that women had better food habits than men.

2.2 Occupation related to food habits at .01 significant level. Employees were the worst when compared to other occupation.

2.3 Food believes related to food habits at .01 significant level. The right believed ones had better habit.

2.4 Nutritional knowledge related to food habits at .01 significant level. The better educated ones had better habit.

3. Food habits related to Opisthorchiasis were :

3.1 Consuming the half - cooked food including fish related to Opisthorchiasis at .01 significant level.

3.2 Consuming of local ways of half - cooked fish, e.g. Pla La, Pla Som, Pla Jom, Lab Pla, Ab Pla, Sa Pla and Pla Ping related to Opisthorchiasis at .001 significant level.